

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

CONTÉNYA AL MENYS UNS ESQUELETS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrossats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIO

Port de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto-Rico, 4 — Extranjer, 5

22 de setembre de 1897

SEGON ANIVERSARI

DE LA MORT DE

IGNOCENT LOPEZ BERNAGOSI

La Esquella de la Torratxa

DEDICA AQUEST RECORT

À LA MEMORIA DE SON INOLVIDABLE FUNDADOR

ANIVERSARI

Ahir, 22, compliren dos anys de la mort de nostre inolvidable amich, D. IGNOCENT LÓPEZ BERNAGOSI, fundador de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Per temps que passi recordarém sempre al home de gran iniciativa y de cor generós, que mentres visqué 'ns doná exemples constants de amor al treball, de independència de caràcter y de noblesa de sentiments. Lo seu bon recort ens alenta y 'ns alentará sempre, de la mateixa manera que si visqués encare entre nosaltres. No pot olvidarse tota una existencia de comunió constant de sentiments honrats y de carinyosos afectes.

Descansi en pau l' amich entranyable, sobre qual sepultura depositem avuy aquest petit pom de pensaments y semprevivas, matisat ab las nostras llágrimas.

LA REDACCIÓ.

CRONICA

LAS FESTAS DE LA MERCÉ

Se van iniciar en temps de la Revolució... ¡qué n' hi ha d' anys!... Figúrinse, las patillas del senyor Rius y Tauler encare eran totas negras... Y sembla ahir.

Llavoras se titulavan Firas y Festas: participavan de la part mercantil y de la recreativa, y alguns anys l' olla gran se ficava dintre de la xica.

Després, ab las trifulgas de la guerra carlista y ab las alarmas produhidas per un qu' altre xispasso de epidemia colérica, quan no á causa de la falta de bon humor, anaren sufrint freqüents intermitencias, sent mes las anyadas que deixaren de celebrarse, que no aquellas en que 's posaren las indispensables arcadas de globos de gas y las corresponents pessas de glassa adquiridas á ca 'n Despax, sobre tot quan en Despax lluhía la banda de regidor.

Y ja casi tothom s' havia olvidat de las tals Firas y Festas, quan aquest any als Senyors del Ajuntament, que per lo vist no tenen altra feyna, se 'ls ha ocorregut celebrarlas de nou.

Pero no Firas y Festas com avants, sino Festas solas, y menos encare, ja que las que aquesta nit comensan ab prou feynas arriban á *Festetas*.

Ara sí que podém dir, que á mesura que la ciutat per obra de l' agregació s' ha anat fent gran, las sevas festas s' han anat tornant petites.

**

Los cartells ja indican lo que han de ser. ¡Quíns anuncis mes magres!... A lo menos l' Ajuntament podrá dir en abono de la seva sinceritat que aquesta vegada no ha tractat d' enganyar als forasters. Cartell pobre, festas miserables.

Aixó sí, per no faltar á la tradició, aixís com avants la sola colocació dels archs á la Rambla era segur que feya ploure, diguéis lo que volgués el Zaragozaño, aquest any s' ha lograt lo mateix objecte, ab lo mer fet d' enganxarse 'ls cartells á las cantonadas. Ja cal que tingan present aquest fenómeno atmosféric que en temps de sequía, acuden y casi sempre inútilment, á las rogativas.

Jo no sé si 'ls núvols, al veure lo que passa á Barcelona, rompen á plorar ó si, al contrari, 'ls escapa alguna cosa de tant riure.

De totas maneras las tempestats y 'ls *chuparrones* (com deya aquell) del passat dissapte al desbordar ab gran acompanyament de llamps y trons esgarrifosos, es induptable que deixarán molt enrera 'ls distints castells de foch que té preparats l' Ajuntament en obsequi dels forasters.

Es á dir: en rigor se dispararán sols en obsequi dels pobles del Plá, agregats á la capital.

O sino vajan contant: Día 25. Castell de fochs á la Creu Cuberta, perque 'n disfrutin els de Sans, els de las Corts y 'ls de Sant Gervasi, desde las torratxas de las casas.

Día 27: castell de fochs á la Sagrera, prop del camí d' Horta, en obsequi dels de Sant Andreu y de Sant Martí.

Día 28: castell de fochs al carrer major de Gracia, per recreo dels vehins de la vehina ex-vila.

Los preparats pels días 29 y primer de octubre se dispararán dintre de Barcelona: l' primer á la Barceloneta y l' últim, que será l' mes gros, al Arch de Triunfo.

Pero de totas maneras, si 'ls pobles agregats se queixan, dihent que la Corporació municipal de Bar-lona 'ls té olvidats y desatesos, consti que 's queixarán per vici. L' Ajuntament els dona tot lo que pot donárl'hi: rodas, cohets, piulas, molt soroll, molt fum... fum y res mes.

Y aixó que 'ls tals castells de fochs resultan ser, tal vegada, 'ls números mes rumbosos del programa de las festas.

Perque vaja, tot lo demés no se surt de lo ordinari y lo corrent en lo qual la corporació municipal poch té que gastarhi, á no ser que s' esceptuhi, la recepció de demá á la nit al *Hôtel de ville*, en la qual es de creure que l' Champany anirá á dojo, com es de costúm en aquell hostel, que bé pot dirse'n á ca'l Afarta-regidors.

**

En la retreta de aquesta nit farán lo gasto principal els soldats de la guarnició. Lo Capitá general hi posa l' personal y l' Ajuntament els *farols*.

De la funció religiosa de demá á la Mercé no cal parlarne, tota vegada que fins en los anys que no hi ha hagut festas, s' ha celebrat, á costas de la Pubilla. En cambi lo que diu lo programa: «Por la tarde, es probable se verifique una procesión», bé haurian pogut estalviarse de consignarho, per haver dit resoltament los capelláns que no volían ferla. En los ditxosos temps qu' hem alcansat, las professóns van per dintre.

La festa ciclista, la farán, no 'ls regidors ni l' alcalde (y aixó que pagaría un duro, sols per veure á n' en Coll y Pujol pedalejant), sino 'ls aficionats á aquest *sport*; y lo mateix pot dirse de las regatas: los clubs náutichs se 'n encarregarán, ja que per lo que toca als regidors, fa molt temps que no saben per quins mars navegan.

Dels noys de las escolas municipals se 'n abusa extraordinariament obligantlos un día á anar al Saló de Bellas Arts á recullir los premis dels exámens y un altre día á donarse en espectacle en lo brenar infantil del Parch, que dos ó tres anys enrera va efectuar-se ja, sense formar part de cap programa de festas, y en una estació per cert mes apropósit que l' actual, tan humida, y per consegüent tan perillosas per aque-las tendras criaturas.

Y ¿qué dirém de la colocació de las primeras pedras als monuments projectats en honor del Sr. Rius y Tauler y de 'n Frederich Soler?

Basta consignar que al primer se li destina un diu-

menje, mentres al segón, ab tot y haver sigut inmensament mes popular que l' ex-arcalde, se li dedica un dimars, dia de mala sombra pels que creuen en bruixas.

—Aixó no més me passa á mi!...—diria en Pitarra. Y á continuació, posant qua á un conegut aforisme castellá, afegiria: «En viernes y en martes, no te cases ni te embarques, y cuando mueras, no te dejes poner primeras piedras.»

Hem anat desmenussant punt per punt lo famós y llamatiu programa de las festas. Si no venen los forasters atrets per la novetat de tantas cosas espléndidas y sobre tot originals, es induptable que vindrán á sentir los coros ó las coplas ampurdanesas, que de tot hi haurá, y en aixó sí que 's mostraran verdaderament sorpresos, porque 'ls de fora, ni de coros, ni de coplas, segons sembla, no n' han sentidas may.

Y si aixó dels coros y de las coplas no te encare prou ganxo per ferlos venir, en quant sápigam que

FIRAS Y FESTAS MUNICIPALS

Els gegants y 'ls que 'ls fan ballar.

'ls bombers farán exercicis á la plassa de Catalunya, no hi haurá prou wagóns als carrils per transportar forasters á Barcelona, desde 'ls últims confins d' Espanya, ó desde 'ls punts del extranger ahont se conega la noticia y quedi encare temps hábil per emprendre lo viatge.

Pero l' entussiasme universal se desbordará, quan se sábiga que á Barcelona, durant las festas, sortiran... los gegants!

¡Honor mil voltas als regidors de Barcelona, que 'ls treuhená passeig y 'ls fan!....

Pero de quína manera!

Encare 'm sembla que rich, llegint un suelto del *Noticiero*, en lo qual deya saber de bona tinta que si al almirall de la esquadra inglesa, se li pregava, demoraría uns quants días la marxa dels barcos, pera prestar lo séu concurs al Ajuntament de Barcelona, en la celebració de las festas.

No va dirho 'l *Noticiero* á cap sort ni á cap peresós.

—Vet' aquí una idea magnífica....—exclamá don Joan, sortint de son melancólich ensopiment.—Lo *clou* de las festas pot ser la cooperació de l' esquadra inglesa. A veure, donchs, si la enganxém.

Y en efecte: consultat l' almirall, contestá que tenia 'l séu viatge trassat, y que no podía separarse en absolut de las ordres donadas pel séu superior, retrasant ni un día sols la marxa de la esquadra. El *Noticiero* va quedar-se ab la bona tinta, y l' arcaldede que se 'n refiava ab la bona nit y bon' hora.

¡Ay Senyor! ¡Inglesos havian de ser!....

No 'n passa pochs de mals-de-cap l' Ajuntament de Barcelona tot justament á causa dels *inglesos!*

P. DEL O.

À UN FORASTER

Bon janot y gamarús
que atret per pompós reclám
has quedat clavat al am
com lo més ignocent llús;

te las promets molt felissas;
vens decidit á passá
vuit días de dols gosá....

¡Ja t' ho donarán de missas!

Tindrás en la culpa 'l cástich,
puig mentres de tot t' enteris,
lo que de rals t' alleugeris
t' ho carregarás de fástich.

Si pujas en un tranvia
com sardina 't premsarán,
y á peu t' atropellarán
els de la *ciclomania*.

Si vas pels carrers millors
la gent te privará el pas;
pels estrets sols trobarás
fulanas y timadors.

Si 't mou lo ventrell gatzara
voldrás aplacar la fam
y 'l menjá un ull d' ensiám
te 'n costará un de la cara.

Hotel ú hostel de recó
d'igual modo 't servirá
vianda que va sobrá
del temps de la *Exposició*.

No 't darán peix que no pudi.
menjarás covat l' arrós
y 'l biftech semblará un tros

d' una bossa d' aná á estudi.

Als teatros, plens de gent,
suant molt no veurás ré,
y 'ls actors veyent tant plé
ho farán més malament.

Si buscas festas de franch
y te 'n vas á veure 'ls fochs,
mirant dalt com els badochs
ficarás els peus al fanch,

y venint, no sabrás d' hont,
quan menos pensarho pugas
veurás que una piula ó dugas
t' explotan al mitj del front.

Cansat l' esperit y 'l cos
llavors reposar voldrás
y tot tant plé ho trobarás
que al fi, com un favor gros
y pagantho de primera
com si 't donessin bon llit,
haurás de passar la nit
á dintre de la cendrera.

Aquestos y altres tropells
tens ben segur passarás
en lo cas de no fer cas

PREGUNTA Y RESPUESTA

—¿Qué me 'n dius d' aquestas festas que 's preparan?
—Que sempre serán més variadas que las tevas.

dels següents sabis consells:

No vagis á veure res,
no vagis á menjá en lloch,
pels carrers ves poch á poch,
y no visitis cafés.

Ves á la iglesia á dormí
deix las donas á recó,
y com més aviat milló
toca pirandó d' aquí.

Aixís en una senmana
no haurás gastat ni un sol ral.
¡Ah; y si veus un concejal
leórdat bé l' americana!

JEPH DE JESPUS.

TEATRO MUNICIPAL

UN BON PARTIT

Quan la Filomena torná
aquell dissapte á casa ple-
gant del treball, sa mare ho
va conèixer desseguida.

—Aquesta xicota vol dir-
me alguna cosa.

Y no va equivocar-se.
Després de mil entradas y
sortidas del seu quarto sen-
se objecte determinat; des-
prés d' agafar el ganxet y
tornarlo á deixar cinquanta
vegadas; després d' infini-
tas vacilacions que á la lle-
gua denunciavan l' estat
del seu esperit, la noya s'
acostá á la senyora Pepa
y baixant el cap y tornant-
se roja com una magrana
madura, li digué ab veu
casi imperceptible:

—Mare....

—Ja hi som—pensá la
bona dona, veyent confir-
madas las sevas presun-
cions. Y mirantse á sa filla
de reull, respongué en veu
alta:

—¿Qué hi ha?

—Haig de dirli una cosa.

—Dígala. ¿Tan groixuda
es, que no 't pot acabar de
passar per la boca? Veyám
¿qué?

—Demá....

La Filomena va aturarse.

—Bé ¿qué, demá? ¿Qué
vols dirme? ¿Que demá es
diumenje?

—Demá... vindrán á de-
manarme.—

Aixó era lo que la se-
nyora Pepa havia maliciat.

Feya días que algunas vehinas oficiosas l' estavan
informant de las anadas y vingudas de la seva filla
ab un minyó, que no era probable que l' acompa-
nyés únicament pel gust de parlar dels cambis de
temperatura.

—¿Quí 't vindrá á demanar?

—En Blay, un jove que 's vol casar ab mí.

—¿Es dir, que tú coneixes á un jove que 's diu Blay
y 's vol casar ab tú... y jo no 'n sabia una pa-
raula?

—Mare!....

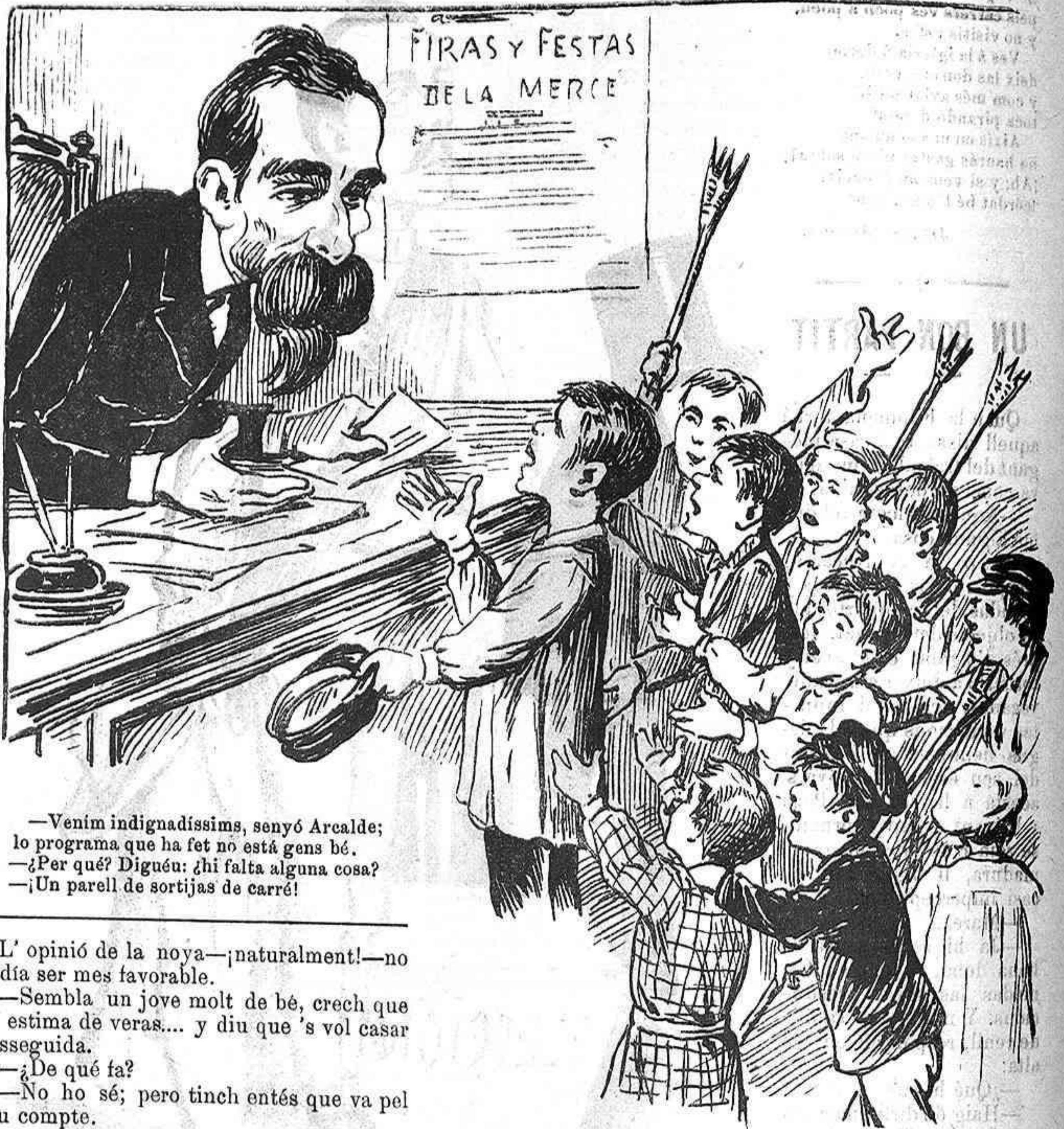

Lo gran mágich-Frégoli,
una nit de fochs,
per distreure 'l públich
fará varios jochs.

—Bueno, bueno!.... Que vingui: si 't demana ab
modos y bona criansa, molt será que renyím per
tan poca cosa.—

La noya va posarse á riure, la mare li doná dos ó
tres copets á las galtas, y entrant en el terreno de
las confidencias s' entaulá entre ellas un llarch diá-
lech en que la Filomena explicá de pé á pá cóm ha-
via conegut en Blay, quina classe de xicot era, 'l
temps que feya que las relacions duravan y las in-
tencions que 'l minyó havia anat manifestant en las
sevas conversas.

RECLAMACIONS

—Venim indignadíssims, senyó Arcalde;
lo programa que ha fet no está gens bé.
—¿Per qué? Diguéu: ¿hi falta alguna cosa?
—¿Un parell de sortijas de carré!

L'opinió de la noya—¡naturalment!—no podia ser mes favorable.

—Sembla un jove molt de bé, crech que m'estima de veras... y diu que 's vol casar desseguida.

—¿De qué fa?

—No ho sé; pero tinch entés que va pel seu compte.

—¿Que ho sab que no tens pare?

—Sí senyora: está enterat de qui som nosaltras y de la nostra situació; li he explicat tot.

—¿Del dot que 't va deixar ton oncle, també n'hi has parlat?

—També: li he dit que tinch quatre cents duros á la caixa d'ahorros; pero sembla que no n'ha fet gayre cas. La que li agrado soch jo y no 'l dot.

—Millor que millor. ¿Demá ha de venir?

—Aixís m'ho ha promés.—

En Blay cumplí la paraula.

L'endemá á mitj dematí 's presentá net y curiós al piset de la senyora Pepa y formulá la seva sollicitut com qui diu á boca de jarro.

—La seva filla m'agrada, jo la estimo y si vosté no hi té inconvenient, arreglém la documentació desseguida y 'ns casém com mes aviat millor.—

Semblava una mica massa decidit y poch amich de gastar paraulas; pero justament aixó fou lo que mes engrescá á la senyora Pepa. Un minyó serio, de carácter; un home de pocas retóricas: aquest era 'l marit que per la seva filla somiava.

—¿Vosté té familia?

—Soch sol, tinch establiment obert y per ara no m falta res.

La senyora Pepa no gosá preguntar de qué era l'establiment que en Blay tenia obert, pero quedá tan prendada del seu desembrás, que sense mes averiguacions otorgá 'l consentiment maternal á la demanda del simpátich jove y en un tancar y obrir d'ulls van proceder á combinar los detalls del casament.

Lo programa de 'n Blay se cumplí al peu de la lletra. En quinze días van despatxarse 'ls papers; en vuyt ó deu buscaren un pis una mica mes gran, ahont tots tres hi capiguessin... y en marxa: cap á l'iglesia, quatre gotas d'aygua beneyta, un gesto del capellá, y ¡Deu us fassi ben casats!

Entre 'ls pochos convidats que assistiren á la boda no 's parlava sino de la sort de la Filomena. ¡D' alló se 'n deyan casaments! Dos mesos de festeig y ¡de cap desseguida! ¡Aquest era 'l gran sistema!

—¿De qué fa ell?—preguntavan á la senyora Pepa, que no hi veyá d'alegría.

—Té establiment obert—responia la pobra dona, mirant furtivament al seu gendre ab ulls enternits.

Acabada la festa, la mare quedà sola ab la nova parella.

—Vamos, Blay—digué llavors la senyora Pepa creyent que tenia ja 'l dret de preguntar:—ara digansho: ¿de qué es l' establiment que tens?

—Passéu demà totas dugas per la plassa de Catalunya, y quedarà satisfeta la vostra curiositat.

L' endemà era dilluns.

En Blay á las vuyt se 'n havia anat de casa. Mare y filla sortiren allà á las deu, y xano xano, ab l' alegre afany de coneixe 'l negoci del jove marit, s' encaminaren á la plassa de Catalunya.

La Filomena va ser la primera que se 'n va adonar.

—¡Míressell!

En Blay, ajonollat á prop de l' acera de la plassa, tenia al seu davant un caixó sobre 'l qual s' hi veyá un pot de llustre de sabatas y un parell de respalls.

Era senzillament... un llimpiabotas.

Roja, furiosa, vessant per tot arreu la indignació que dins d' ella bullia, la senyora Pepa s' acostá al seu gendre ensenyantli 'ls punys.

—¡Farsant, arrastrat, embustero!...

—¡Y ara, sogra!—exclamá en Blay aixecantse ab molta sanch freda:—¿qué li passa?

—¿No 'ns havías dit que tenías establiment obert?

—¿Y que 'ls he enganyat per ventura? ¿Encare 'l vol mes obert que aquest?—

Y al dir aixó, en Blay, ab un gesto teatral plé de gracia picaresca, extenia 'l bras y senyalava 'l contorn de l' immensa plassa, desde la Rambla al Portal del Angel y desde 'l passeig de Gracia al carrer de Pelayo....

A. MARCH.

SALTANT DEL TALAM NUPCIAL

No te altra solució, es imprescindible dormi' en diferent llit, ma Margarida; me sab molt greu, no puch pendre altra mida, jo ab tú no hi puch dormir, m' es impossible.

Dirás qu' es eosa rara, hasta increíble, que aixó no 's fa, qu' es molt mala partida, que dormir sola no es cambiar de vida que 'l no casarte n' era preferible.

¿Mes que 't diré, si aquesta nit passada com que un mateix llensol als dos cubria sens dormir l' he passat d' una tirada?

¿Si ab tal be al meu costat may dormiria y es segur que de son, bella estimada, com l' Alvarez de Castro 'm moriria?

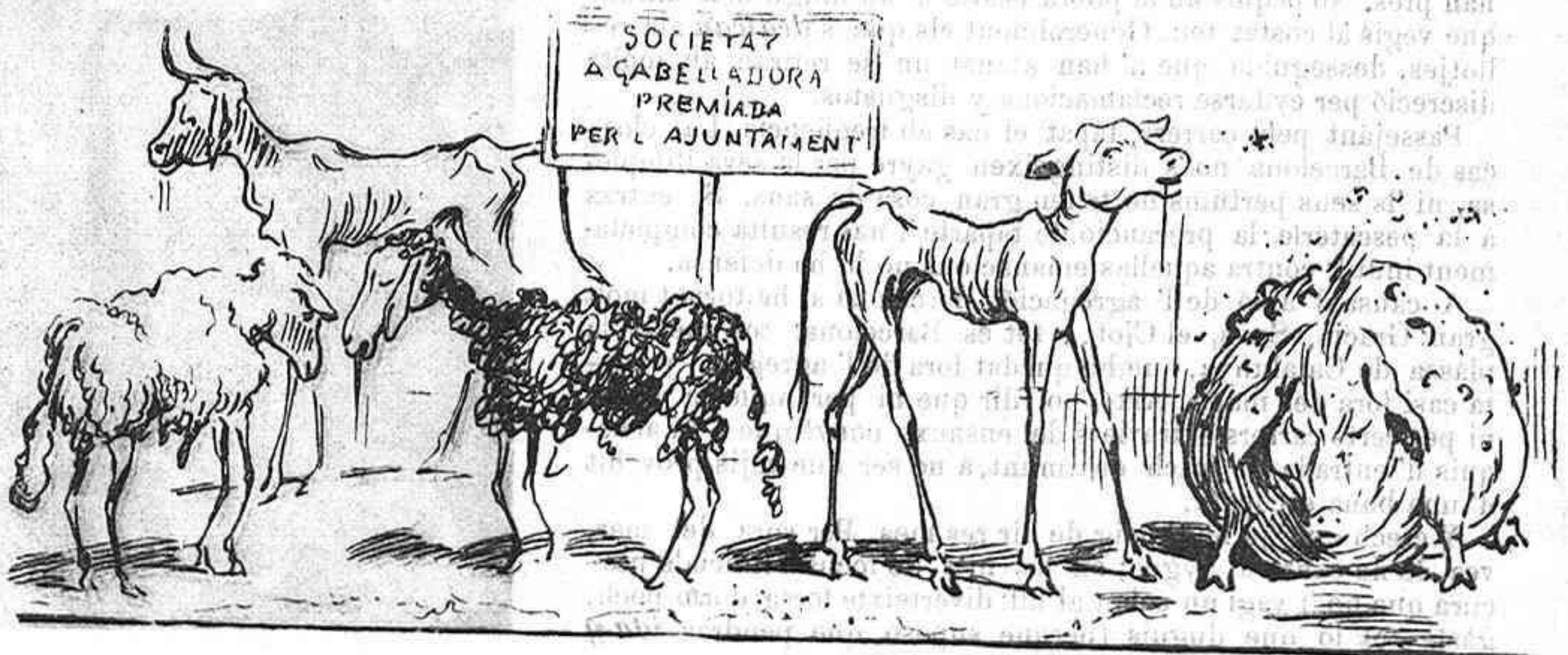
A. DEU.

DURANT LAS FESTAS

Diu que l' ilustre Griera (quina burlas, ay Senyó!) sortirà vestit de quefa, ¡quefa d' Administració!

LO QUE FALTA AL PROGRAMA

Una exposició del bestiar que menjém.

CONSELLS

A UN QUI PENSEA VENIR A BARCELONA

¿Me preguntas qué me 'n sembla de si baixas ó no per las festas de la Mercé?

¡Qué m' ha de semblar! Baixa, Félis, baixa: la vida es al fi y al cap una diversió ben poch divertida, y tonto será 'l que poguentse donar un' hora bona se la dona dolenta. Si tú creus que uns quants días de permanencia en la nostra ciutat se t' han de posar bé al cos, arregla 'l fato, pren el tren y vinaten sense pensart'hi gota.

Els arguments econòmichs que tú mateix presentas en contra del viatge no 'ls trobo gayre sensats. ¿Qué venint á Barcelona t' gastarás uns quants quartos?... ¡Y qué!... Aixís un día d' aquests, quan el govern se t' planti á casa per ferte esquitxar l' última pesseta, li podrás dir:

—Senyor govern, m' ha de dispensar: los pochos diners que tenia vaig gastármels rodant per Barcelona.

¡Quina rabia 'l govern, eh? Y quin tip de riure t'!

¡Ves, si per desgracia arribas á desistir del viatge y 'l govern te troba encare 'ls quartos á casa!

Creume, Félis, la previsió estalviadora, tal com van las cosas, avuy ja no té rahó de ser. Demá, demá passat ó l' altre, mes tart ó mes d' hora, aixó se 'n ha d' aná á rodar, y es inútil y hasta ridícul pensar en lo que ha de venir després del capgirell... ¡Ahorrar! ¡Estalviar! ¿Per qué? ¿Per qui?... A dos travessos de dit d' anar á parar tots al encant ahont els pobles que ja están llestos son donats á cap ó creu ¿quí es el beneyt que s' recorda de la economía, de la previsió, de totas aquellas cosas que solen usarse en las naciones ben organizadas.

Baixa, Félis, baixa. ¿Tocan á divertir-se?... Donchs á divertir-se s' ha dit. Qui ha fet avuy farádemá... endavant la professó, mentres hi haja cera.

Contant, donchs, ab que vindrás, vull darte uns quants consells é indicacions, que si tú sabs apreciarlos no deixarán de serte útils.

Avants de sortir del poble, despedeixte de la familia, pero despedeixten com si no haguessis de véurela may mes. Home previngut val per dos y feyna feta no té destorb. Barcelona es un teixit de trenca-colls de tota mena: podria aplastarte un cotxe, podria agafarte la policia, podria caure't una calaixera al cap desde 'l balcó d' un tercer pis, y llavoras ¿qué pensarían de tú á casa teva?

Al arribar á la ciutat comtal, ves á qui entregas la maleta y sobre tot ves á qui la entrega ell. Hi ha foraster qu' envia l' equipatge á la fonda... y després de molt buscar y rebuscar el troba á casa d' un drapayre.

Quan pujis al tranvia guarda 'l bitllet, y si vas dret á la plataforma guarda 'l bitllet... y la cartera de la butxaca.

Si t' arribas al Parch á veure l' elefant y al cap d' un rato observas que no portas el rellotje, no ho extranyis: es que te l' han pres. No pequis ab la pobra bestia ni ab ningú dels mirons que vegis al costat teu. Generalment els que s' dedican als rellotjes, desseguida que n' han afanat un se retiran ab molta discreció per evitarse reclamacions y disgustos.

Passejant pels carrers, tápat el nas ab freqüencia. Las cloacas de Barcelona no s' distingeixen gayre per la seva llimpieza, ni 'ls seus perfums no tenen gran cosa de sans. Si entras á la pescateria la precaució de taparte 'l nas resulta completament inútil: contra aquellas emanacions no hi ha defensa.

A causa d' aixó de l' agregació, Barcelona s' ha tornat molt gran: Gracia, Sans, el Clot... tot es Barcelona: tot, menos la plassa de Catalunya, que ha quedat fora de l' agregació y hasta casi fora del mapa. Aixó vol dir que ni per aquesta plassa ni per certs carrers extraviats del ensanxe convé que t' hi arriquis d' entrada de fosch en amunt, á no ser que vajas provehit d' una bona escopeta.

Y crech que ja no t' haig de dir res mes. Per vora del mar, ves de no caure al aygua; en las nits de focs artificials procura que no t' vagi un cohet al ull; diverteixte forsa, dorm poch, gasta tot lo que duguis (perque suposo que pendrás ida y vuelta,) y mana al teu afectísim

MATIAS BONAFÉ.

Miradetas encesas,
declaracions...¡Vaya un modo de romper
las oracions!

AMOROSA

¡Quin día aquell! igual que si fos ara
me recordo molt bé
que tú anavas depressa, tota sola,
no se per quin carrer.
Al véuret, vaig volguer segui 'ls teus passos
y seguinte, no sé
lo que dintre mon cor per tú sentia,
fins que atrevintme més
al costat teu me vaig posar per dirte...
lo que tots dos sabém.
Tú vas ruborizarte y lo teu rostre
baixares molt suaument
y en tant que jo d' amor, nava parlante
fente mil juraments
tú res vas contestar; talmant semblava
que alló t' sapigués greu.
Després de molts esforços vaig lograrne
cedissis al méu prech
deixant, per fi, sentir algunas frases
de tos llabis de cel.
¡Que hermosa estavas tú quan vas mirarme
ab cert ayre y somrient
vas contestarme:— ¡Miris que la beta
li surt dels calsetets!

J. STARAMSA.

LLIBRES

COLECCIÓN DIAMANTE.—Tomos 53 y 54.—De aquesta popular y económica biblioteca, honrada constantment pels més celebrats autors espanyols acaban de publicarse dos volums. Se titula 'l primer:

ALGO DE TODO y porta la firma de D. FRANCISCO SALAZAR. Una mica de cada cosa conté, en efecte. Vuit fábulas originalíssimas, enginyosas, esmeradament versificadas, y que posadas al costat de las millors d' Iriarte, no farán cap mal paper, ni pel seu fondo intencionat, ni per la seva forma primorosa. Y alternant ab las fábulas, se troban articles en prosa tan ben contornejats com los titulats: *Mis lentes* y *El oro y el diamante*; una llarga narració que tanca 'l germen de una verdadera novela, titulada *La Borrachera*; un petit poema en vers, verdaderament campoamoríá *Mártir ó delincuent* que enclou un pensament trascendental, y per últim fins una aixerida comedieta condensada ab sas escenas y sos diálechs, que á pesar de calificarla son mateix autor de payasada, resulta ser un treball graciós y de verdader mérit.

Basta aquest tomet per aquilatar una vegada més las brillants facultats que adornan al seu autor.

CUENTOS EN GUERRILLA.—Aquest es lo títol que ha donat lo popular escriptor MARIANO DE CÁVIA al tomo 54 de la *Colección Diamante*.—De tothom es coneguda la facundia inagotable del brillant periodista, que durant anys y més anys, ha sapigut mantenir agradablement entretinguda l' atenció de milers y milers de lectors espanyols ab sas garbosas crónicas.—Donchs bé; pera correspondre als numerosos compradors de la *Colección Diamante* ha fet una tria exquisida de alguns dels cuentos que te disseminats, y 'ls ha desplegat en guerrilla, llansantlos al camp de la publicitat. Si de un á un enamoran, al presentarse tots plegats, tan briosos, tan exhuberants de intenció, tan decidits y afortunats en los blancos que fan á competencia, creguin que cautivan. Ab aquesta guerrilla, es fácil alcansar una brillant victoria. Y aquesta es tan esplendorosa, que ab ella 'l Sr. de Cavia s' guanyaria 'ls tres entorxats, si no fes ja tan temps que 'ls ostenta, en la milicia activa de las lletres y en las lluytas del periodisme.

ALTRES LLIBRES REBUTS.—COLECCIONES DE DIBUJOS PARA TEJIDOS, por D. HERNIAS BUSQUÉ GIBBERT, profesor de teoria y director de tejidos y de varias fábricas de novedades y otros efectos.—Cuaderno 1.º.—L' autor de aquesta collecció es un jove fill de Tarrassa, ahont l' obra se publica, que ha adquirit una justa reputació, en lo ram industrial que ab tan profit cultiva, conté metódicament ordenats 534 dibuixos desde 2 hasta 8 fils y altras tantas passadas.—Lo conjunt de l' obra promet contenirne 10,000. Bastan aquests datos per ferla recomenable á totas las personas que intervenen en los diversos rams de la industria textil.

L' ALBORNÁ, de VALENTÍ CARNÉ (Un A. Vendre'l ench).—Poema escrit ab fáciles versos, que sigué premiat en lo Certámen de *L' Aureneta* de 1895.

LO VIROLET DE SAN GUÍM, quadro de costums catalanas en un

acte, original y en vers de D. EDUART VIDAL VALENCIA-
NO.—Estrenat lo 15 de Mars del 69 en lo *Teatro catalá*, ha
fet de aquesta obra una nova edició la empresa del *Teatro*
Regional.

RATA SABIA.

¡SOM TANTS!

M' estava una nit d' istiu
tot tristot y amohinat
damunt dels jonchs estirat
á la voreta d' un riu
y pensava: ¿quin motiu
pot tindre l' oncle Sever
per dirme que ma muller
com un xino m' ensarrona
si 'm consta qu' es una dona
que compleix lo seu deber?

Quan de prompte al meu davant
se 'm pará una gitaneta;
la miro y li dich:—payeta,
¿Vols ferme un favor pagant?
¿vols dirme si algun amant,
apart del que t' enrahona,
ha tingut ó te la dona
que un jorn al peu del altar
amor pur me va jurar
ab veu dolça y ploricona?

—Lo que 't té preocupat,
diu mirantme la morena,
encar' que lo dirho apena
per desgracia n' es veritat:
y si no fos que obcecat
está vosté ab sa Layeta
veuria com la ma dreta
li pinta, que en eix moment
un que de vosté es parent
li está rasant la barbata.

Dayant tal contestació

FIRAS Y FESTAS

El número més brillant del programa.

el cap me bull, s' acalora,
m' aixeco y en menys d' una hora
arribo á la habitació:
obro ab tota precaució
la porta y sens soroll fer
entro al pis; y lo primer
que vaig veure ¡O mon de monas!
fou juntetas dos personas
¡la dona y lo oncle Sever!!

LO TIMBALER DEL NOYA.

La temporada d' istiu s' está acabant, y al igual de tots
los anys casi 's pot dir que acaba en punta. Pocas novedats
registra la senmana que acaba de transcorre, tan pocas,
que de verdader estreno no se 'n registra ni un.

Lo mes *frappant* signé sens dupte lo gran xáfeh de dis-
sapte al vespre. La majoria dels teatros representaren la
mateixa funció, pero á porta tancada y ab los llums apa-
gats. Aquesta funció podria titularse: *Lo Diluvi universal*.

Pero ab tanta aygua com va caure, 'ls empressaris que
'n van agafar poch de peix.

Mes deixemnos de preámbuls qu' es tart y *vol ploure*, y
posemnos á resenyar á la carrera lo ocorregut, may siga si-
no per no deixar la present secció completament en blanch.

NOVEDATS

Debutá la Concepció Aranaz, qu' es una dona guapíssi-
ma. Secundada pel Sr. Fuentes, representá ab molta gra-
cia la comedia de Sardou *¿Divorciémonos?* y 'l públich va
premiarla repetidament ab los seus aplausos.

Artisticament no es possible que aquest se divorcihi de
una actriu tan discreta. Mes aviat s' hi casa ab lo llas in-
disoluble de l' admiració.

GRAN-VIA

La Mascota á cárrech de la Millanes ha sigut un éxit,
servint la popular obra de Audrán per posar de relleu una
vegada més las notables condicions que adornan á la jova
artista.

Dimars las va emprendre ab *La Tempestad* y va quedar
molt bé.

Que siga l' enhorabona.

JARDI ESPANYOL

La companyia que dirigeix lo Sr. Valldeperas ha sigut
molt ben rebuda.

Las nueve de la noche y *Los diamantes de la corona*, de-
sempeñadas ab acert feren lo gasto de las primeras repre-
sentacions de la temporada.

NOU RETIRO

Ja 's coneix que s' acostan las festas de la Mercé, que
surten, completament espolsadas sarsuelas com *Los sueños*
de oro y *La vuelta al mundo*, las quals sempre cridan gent,
y en especial forasters.

Y per ser aixis no es de creure que surtin fallits los cál-
culs de la empresa.

TIVOLI-CIRCO EQUESTRE

Lo benefici de la senyoreta Alegria, filla de la mestressa
de la casa, produhi un plé á vessar.

La beneficiada, que treballa ab juvenil afició y sab llu-
hirse sempre en los difícils exercicis qu' executa, rebé
apart de molts aplausos un gran número de regalos.

Un dels números del programa que més cridaren l' aten-
ció, fent las delicias de la concurrència, signé l' orquesta de
Damas vienesas, que ó molt m' enganyo ó figurarán llarch
temps en lo cartell, perque la veritat siga dita, te molta
gracia.

**

Y prou per avuy.

La senmana entrant parlarém de la reepertura de *Eldo-
rado*, y de la inauguració de la companyia dramática cata-
lana que ha pres pel seu compte lo *Teatro Principal*

N. N. N.

SOCIETAT EN COMANDITA

AL REPUTAT POETA JOSEPH ASMARATS

Estimat amich Geroni;
ara 'm poso á contestarte
á fi de poder explicarte
lo que ve á sé 'l matrimoni
y com qu' ets comerciant
t' ho diré comercialment

que ja ha calculat primer,
y per emprendre 'l negoci
ell sol resulta impotent,
necessita que al moment
trobi l' ajuda de un soci.
Aquest soci ha de ser dona,
com aixó es molt natural,
que si no te capital
mentres qu' ella siga bona,
ell ja res més necessita
formant esposa y marit

FESTAS Y FIRAS

—De forasters ja n' hi ha, ja; pero crech qu' están més per las firas que per las *festas*.

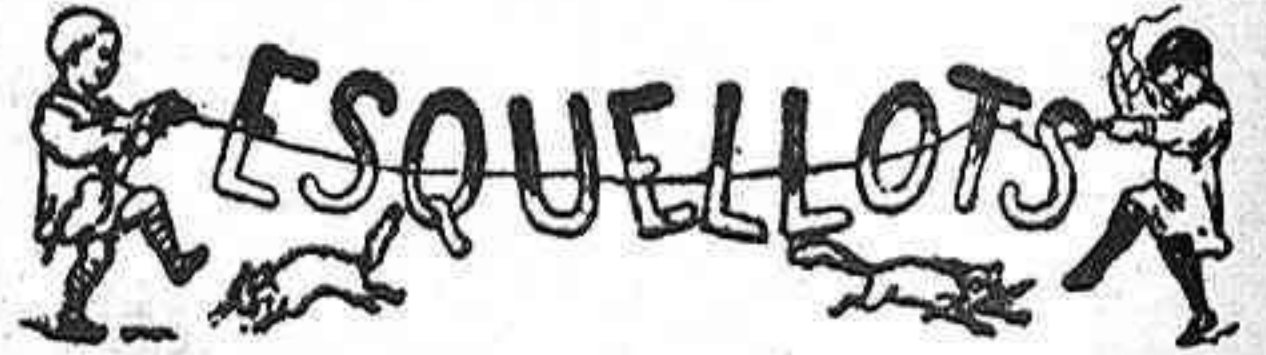
y comprendrás al moment
tot lo que 't vagi explicant.
Figurat que un home diu
que te ganas de casarse:
aixó vol dir qu' es trobarse
ab capital efectiu,
y com que de aquet diner
desitja que tart ó aviat
puga treure 'l resultat

per un temps indefinit
societat en comandita.
Quan els dos ja s' han casat
fent de dos cors un sol cor,
en lo llibre del amor
d' esperança enquadernats,
ab lletra grossa y entesa
perque 's vegi lo que diu,
día per día s' escriu

l'alegría y la tristesa,
els secrets, las ilusions,
suspirs, llágrimas, ventura,
felicitat, amargura,
y en fi las *operacions*
que 'ls dos han de fer constants
perque anant aixís entesos
saben al cap de pochs mesos
el *resultat del balans*.
Pero tú, Geroni, sabs
que si en casas de comers
molts cops els *debes y habers*
solen donár mals de cap,
aixó també veure pots
entre la dona y marit
quan lo llibre que t'he dit
se va embrutant ab *gargots*.
Y 's comprén; figúrat tú
que 'l soci *capitalista*
d'amagat segueix la pista
de un *negoci* poch segú,
y que per més qu'ell va creure
no tenir mals *resultats*
arriba á casa ab *quebrats*
que l'altre soci ha de veure,
ó be al revés; que 'l marit
traballant ab fé 'l *negoci*
se troba un dia ab un *soci*
que no sab d'ahont ha sortit,
y la *ganancia ó interés*
que perteneixia á dos
un dia 's torna furiós
perque en lloch de dos son tres.
Aquestas *operacions*
solen acabar molt mal;
un hi pert el *capital*,
l'altre hi pert las *ilusions*,
el causant del desgavell
fent als socis perdre 'l *crédit*
es el que s'emporta 'l *rédit*

siga *aquella*, siga *aquell*,
y en el llibre del amor
enquadernat de vilesa,
ab lletra grossa y entesa
perque 's llegeixi millor
escrita ab tinta de sanch
y ab ploma feta de fel,
s'hi veu mentida, recel,
baixesas, miseria, fanch,
debilitat, poch sanderi,
mala fe, penas, traició,
odi, poca estimació
y per postres adulteri....
Total, que segons las manyas
el matrimoni pot se
un *negoci* de estar bé
ó una *fábrica* de banyas.

LLUIS C. CALLICÓ,

L'altre dia vaig tenir un petit *interview* ab un Pare de familia dels mes caracterisats.

—Voldria ferme 'l favor—vaig dirli—de treures la *fulla* de la... boca, y contestar á unas quantas preguntas?

—Vosté dirá.

—Acabo de llegir en un diari que las han empresas contra 'l *Palais des Fleurs*, de tal manera que fan tot lo possible per dificultar l'entrada dels parroquians á n'aqueix divertit establiment.

—Nosaltres? Ja pot dir que no es veritat.

PER LAS FESTAS—(UNA IDEA).

Encare que de quartos no n'hi ha gayres,
segons crech,

¿no 's podria da als pobres trinxerayres
un bon tech?

INSISTENCIA

—Es inútil, no sigui tan cócora,
tinch el cor totalment ocupat.

—Pero ¿puch esperar, senyoreta?...
—¡Oh, si voll... Pero, esperi... sentat.

—Be diuhen que s' están á la porta de centinella,
teninhti montat una especie de siti en tota regla.

—Fals: nosaltres á la porta no hi tenim res [que
fer. Al contrari, ahont aném es á dintre, y com'mes
prop del escenari millor.

—Ho farán per cassar mes bé las immoralitats, y
denunciarlas... naturalment.

—Fugi, home, fugi de aquí: ho fém per desen-
grassarnos de las prácticas devotas. En aquest mon
s' ha de patir. A la iglesia hi aném á mortificá 'l cos
y al *Palais des Fleurs* á mortificar l' animeta.

Davant de aquesta confessió tan ingénua no vaig
poder menos de dirli:

—Que siga l' enhorabona. Ara sí que veig que
quan els convé 's treuhen la fulla.

Diu lo corresponsal madrileny de *La Renaixensa*:

•En un centre oficial se diu que 'l Govern en vista de la
fredorabques' ha pres á Madrid lo de la Exposició de las
novas industrias portada de Barcelona, se pensa en aplas-
sar la inauguració y fins abandonar lo projecte. Está bé;
hora es ja de que 'ls barcelonins se convensin de que per
aquí estém *hartos de catalanes*.•

Alto!... No fém comentaris al revés.

Lo fracás de la Exposició de industrias artísticas
será degut en tot cas á que molts dels industrials
cataláns que tothom esperava que hi enviarian [los
seus productes deixarán de concórrehi.

Just donchs, será dir que no es que á Madrid es-
tigan *hartos de catalanes*, sino que á Catalunya es-
tán *hartos de madrileños*.

Si jo 'm trobés al puesto del Sr. Lluch, inventor
de un callicida, que tot sovint s' anuncia en los pe-
riódichs, á horas d' ara, ja hauría entaulat una de-
manda, contra 'l bisbe de Mallorca, per usurpació de
patent.

¿No es per ventura un *Callicida-Lluch*, la séva
excomunió á n' en Navarro Reverter, que havia trac-

tat de convertir en bens nacionals los boscos del
Santuari de Lluch?

Y tal callicida, que desde 'l primer moment d'
usarse, l' ull de poll Navarro Reverter, ha quedat
tot tou y á punt de caure!...

DE SUISSA

Paysatge.

Tenim donchs dos callicidas-Lluch; el de Barcelona y 'l de Mallorca.

Si algún día fan noble al Sr. García Faria, jo proposo desd' ara que 'l títul que li concedeixin, siga 'l de Baró, Marqués ó Comte dels *Recursos de alsada*.

L' Ajuntament de Barcelona acorda un día prescindir dels seus serveys, y recurs d' alsada *que te crió* contra l' acort del Ajuntament.

Avuy mateix se treu á subasta la construcció del alcantarillat del carrer Major y del Passeig de Gracia, y nou recurs de alsada, contra aquest acort per no ferse las obras, tal com ell va projectarlas.

En cambi, quan se li ensorrá la cloaca del carrer Dormitori de Sant Francesch, no vá interposar cap recurs de alsada. Al contrari, va deixar que l' Ajuntament apelés al *recurs de alsarla* de nou.

En aquest cas especial
lo Sr. García Farsa
se 'n va ben rentar las mans
ab lo such de la cloaca.

Ab l' ayguat del dissapte, va quedar cuberta de llot la part alta del carrer del Bruch, fins al extrém de que 'ls cotxes del tranvía del inglés s' atascavan y no podían tirar endavant.

En aquesta situació's reuniren fins á 16 carruatjes dels que prestan servey á la dreta del Ensaxe.

Una frasse gráfica que vaig cassar, al passar per allí:

—¿Qu' es aquesta aglomeració de cotxes—va preguntar un transeunt á un conductor.

Y aquest li va respondre:

—¿Qué vol que sigui?... La *esquadra inglesa*.

Mossén Cinto, continúa acumulant datos y argumentos en la seva defensa. Pero al bisbe Morgades, com si li diguessen Lluçia. Ni una paraula de justificació ha sortit fins ara de sos llabis consagrats:

Y aixó que Mossén Cinto apreta, com es de veure pel següent párrafo de una de sas últimas cartas, qu' es lo resúm de una serie de arguments silogístichs de una forsa irrefutable. Diu aixís:

«Resumim: Segons lo senyor bisbe estich sospés; segons la moral de Scavini, revisada per ell, no ho estich, per dues rahons: primera, perque 'l *Temor grave* n' excusa, perque no hi ha la *culpa mortal* que la censura requereix. Mentres espero la decisió y 'l compliment de la voluntat divina, creuré piadosament que, en obsequi al marqués de Comillas ha volgut lo Dr. Morgades probar á colps de crossa la resistencia del cap d' un sacerdot que sense ferli cap mal no s' havia empleat mes que en lo be; esperant, tal vegada, ab aqueix medi arribar á lesionar lo seu enteniment, que era tot llur *desideratum*.»

¡Lo bisbe Morgades empleant lo báculo per tustar sobre 'l cap del insigne autor de l' *Atlántida* y 'l *Canigó*!...

¡Quín assumpto per un quadro fi de sigle!... Ja no es home 'l Marqués de las Cinquillas, si no fa pintar-lo!

Pi-Ouit, clown del circo de Parish de Madrid donava la funció de benefici y quína una se 'n va pensar per atraure gent?

Senzillament, va anunciar que rifaría entre la concurrencia una moneda d' or de 20 duros.

Lo qual va bastar perque s' omplís lo local de gom á gom. ¡Una moneda d' or de 20 duros!... ¡Hi ha tanta gent que no n' ha vista may cap!... Y encare á mes de véurela, lo qual es sempre agradable ¿qué dirém de la probabilitat de sortir premiat ab ella per la sort?

Lo número favorecut el tenia en sórt, al qual tingué de advertirlo l' espectador que tenia al séu costat.

—Ay, ay.... no ho sentía—digué 'l sort.

—Tampoch ho sentiría jo—li respongué 'l vehí.—

Al contrari: lluny de sentirho me 'n alegraría molt.

Un apreciable diari local revelava l' altre día la suma inmensa que inverteix lo govern pera la compra de material experimental destinat á la classe de Patologia del Colegi de Medicina de Barcelona.

Aquesta suma jassómbriñsel ascendeix á sis ralets diaris.

Los metjes cataláns que han assistit al Congrès médech de Moscou, podían aduhir aquest dato, en qualsevol de las sessions públicas allí celebradas.

Y es mes que segur que 'ls metjes de totas las nacions, al enterarse'n, haurían caygut d' espatllas.

Del *Noticiero*:

«En Rubí (Lérida) se efectuó el domingo último la inauguración de tres importantes mejoras consistentes en.... etc., etc., etc.»

De manera, que segons *El Noticiero*, lo poble de Rubí, situat á l' altra banda de la serra de montanyas que tancan lo Plá de Barcelona, pertany á la provincia de Lleyda.

Una de dos: ó la provincia de Lleyda ha anat creixent, ó ha anat escursantse la provincia de Barcelona.

Perque ab aixó de las provincias succeheixen cosas tan extranyas que hasta tinch por que 'l día en que 'l *Noticiero* menos s' ho pensi, la casa del carrer de Lauria ahont te la redacció será agregada á la provincia de Babia.

Demá passat dissapte veurá la llum lo número extraordinari de *La Campana de Gracia*, corresponent al actual mes de setembre. Tant lo text com los dibuixos, per lo intencionats y per son esperit de actualitat, creyém que cridarán l' atenció del públich.

ESPECÍFICHS CATALANS preparats per lo Doctor Boatella

CREMA DE SALICILATS DE BISMUT Y CERI

Agradable al paladar y fácil de pendre tan als majors com als menors d' edat.

Cura tota classe de diarreas y vómits, inflor de ventre, disenteria, llagas y tota classe de inflamacions del ventrell y budells, cólichs de las criaturas y de la dentició, dels vells y dels tíschs.

D' efectes rápits en tota classe de descomposicions de ventre sobre tot en las produhidas per lo calor del Istiu.

GRANULAT DE VICHY EFERVESCENT

De efectes curatius segurs en tota indigestió, flatos, bilis, rodaments de cap, mareig. Indispensable als viatjans sobre tot de paissos cálits.

Com á beguda refrescant y de recreo no té substitució, apaga la sed y evita los vómits y diarreas propis del Istiu.

Aquest medicament sustitueix en tots los casos á la magnesia efervescent de la qual se 'n fá tan abús determinant sa mala preparació mal de pedra y debilitat de la sanch. Reemplassa las aigüas y sals de Vichy per la seva bondat y economia.

De venta en la farmacia del Doctor Boatella, successor de Aguilar, Rambla del Centro, 37, frente al Teatro Principal.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

OBRA NUEVA

CUBA Y LA OPINIÓN PÚBLICA

Precio: 1 peseta. | por **CARLOS AMER** | Precio: 1 peseta.

C. GUMÁ

LA SALSA DEL AMOR

2.ª EDICIÓ, ILUSTRADA PER M. Moliné

0'50 peseta.

ANUNCIS

COLECCIÓN DIAMANTE (Edición López)

Última obra publicada.—Tomo 54

CUENTOS EN GUERRILLA

DEL NOTABLE ESCRITOR **MARIANO DE CÁVIA**

Un volumen con una hermosa cubierta al cromo, 0'50 pta.

EL MEJOR RECUERDO DE BARCELONA

El más interesante resumen
de sus bellezas naturales, monumentos,
edificios históricos y curiosidades
artísticas

192 Fotografías
ABSOLUTAMENTE INÉDITAS

BARCELONA

Á LA VISTA

Magnífico album, que comprende la Capital
y sus Alrededores

Cada cuaderno: **0'30 pesetas**

La colección completa, elegantemente encuadernada
8 pesetas

LO PRÓXIM DISSAPTE, DÍA 25
Número extraordinari de

LA CAMPANA DE GRACIA

8 planas | TEXT È ILUSTRACIÓ D' ACTUALITAT PALPITANT. | 10 céntims

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútu, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

CASSA MAJOR

Casanovas y Clerch

Lo cassador que té trassa,
se 'n riu de las escopetas:

per atrapar bona cassa
res com un raig d' amoretas.